

V Bruseli 13. 5. 2015
COM(2015) 198 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Správa Európskemu parlamentu a Rade podľa článku 25 o vplyve postupov stanovených v článku 10 nariadenia (EÚ) č. 1025/2012 o európskej normalizácii na harmonogram predkladania žiadostí týkajúcich sa normalizačných prác

1. ÚVOD

Podľa článku 25 nariadenia (EÚ) č. 1025/2012 o európskej normalizácii (ďalej len nariadenie o normalizácii)¹:

Do 2. januára 2015 Komisia zhodnotí vplyv postupu stanoveného v článku 10 tohto nariadenia na harmonogram predkladania žiadostí týkajúcich sa normalizačných prác. Komisia predloží svoje závery v správe Európskemu parlamentu a Rade. V prípade potreby sa ku uvedenej správe pripojí legislatívny návrh na zmenu a doplnenie tohto nariadenia.

Vypracovaním tejto správy sa vyhovuje požiadavke stanovenej v článku 25.

2. EURÓPSKE NORMY A EURÓPSKE NORMALIZAČNÉ PRODUKTY NA PODPORU LEGISLATÍVY A POLITÍK ÚNIE

2.1. Európske normalizačné organizácie

Európske normalizačné organizácie (ďalej len „ENO“) zohrávajú od 80. rokov 20. storočia dôležitú a všeobecne uznávanú úlohu pri harmonizovaní národných noriem v krajinách EÚ/EZVO a pri podporovaní vytvárania jednotného trhu. Toto uznanie bolo prvýkrát potvrdené smernicou 83/189/EHS² a následne všeobecnými usmerneniami pre spoluprácu medzi Komisiou a ENO, ktoré boli podpísané v roku 1984 a zrevidované v roku 2003³.

Európskymi normalizačnými organizáciami (ENO), ktoré sú uznané podľa nariadenia o normalizácii, sú Európsky výbor pre normalizáciu (CEN), Európsky výbor pre normalizáciu v elektrotechnike (CENELEC) a Európsky inštitút pre telekomunikačné normy (ETSI). Tieto organizácie na dobrovoľnej báze schvaľujú európske normy a európske normalizačné produkty s cieľom vymedziť dobrovoľné technické špecifikácie alebo špecifikácie kvality, ktoré súčasné alebo budúce výrobky, výrobné postupy alebo služby môžu spĺňať.

Hlavnou črtou systému európskej normalizácie je, že Komisia môže ENO požiadať o vypracovanie európskej normy alebo európskeho normalizačného produktu pre výrobky alebo služby na podporu legislatívy a politik Únie. Predtým právny základ predstavovala smernica 98/34/ES a dohoda o spolupráci s ENO, v súčasnosti je to nariadenie o normalizácii. Približne 20 % všetkých európskych noriem a európskych normalizačných produktov je výsledkom takýchto žiadostí od Komisie, kým zvyšných 80 % vyplýva priamo z návrhov priemyselných odvetví alebo iných zainteresovaných strán v oblasti normalizácie.

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1025/2012 z 25. októbra 2012 o európskej normalizácii, ktorým sa menia a dopĺňajú smernice Rady 89/686/EHS a 93/15/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/9/ES, 94/25/ES, 95/16/ES, 97/23/ES, 98/34/ES, 2004/22/ES, 2007/23/ES, 2009/23/ES a 2009/105/ES a ktorým sa zrušuje rozhodnutie Rady 87/95/EHS a rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1673/2006/ES (Ú. v. EÚ L 316, 14.11.2012, s. 12 – 33).

² Smernica Rady 83/189/EHS z 28. marca 1983, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov – smernica 98/34/ES je kodifikáciou smernice 83/189/EHS a jej zmien, Ú. v. ES L 204, 21.7.1998.

³ Ú. v. EÚ C 91, 16.4.2003.

2.2. Žiadosť o normalizačné práce pred nariadením o normalizácii

Článkom 6 smernice 83/189/EHS (neskôr nahradenej smernicou 98/34/ES⁴) sa Komisii povolilo, aby predkladala „návrhy zamerané na odstraňovanie existujúcich aj predvídateľných prekážok obchodu“ a v tejto súvislosti „požadovala od európskych organizácií pre normalizáciu, aby v rámci stanoveného časového limitu spracovali európske normy.“ Predtým, ako Komisia predložila takéto žiadosti o normalizačné práce, musela uskutočniť konzultáciu so Stálym výborom zriadeným podľa článku 5 (výbor uvedený v smernici 98/34), ktorý pozostáva z predstaviteľov menovaných členskými štátmi. Toto bola jediná regulovaná požiadavka.

Režim pre žiadosti o normalizačné práce stanovený smernicou 83/189/EHS a neskôr smernicou 98/34/ES sa obmedzoval len na normalizáciu výrobkov. Konkrétne nebol stanovený ani obsah takejto žiadosti ani jej právna forma, a ani nebolo vysvetlené, ako by sa pri jej príprave mala uskutočniť konzultácia s ENO alebo inými zainteresovanými stranami.

Návrh žiadosti o normalizačné práce sa predkladal v troch jazykoch (DE/EN/FR) na vyjadrenie stanoviska Stálemu výboru, a to zvyčajne potom, ako bol prediskutovaný v príslušnom sektorovom výbore alebo v pracovnej skupine zriadenej na základe príslušných sektorových právnych predpisov, a konzultovaný s ENO a inými relevantnými zainteresovanými stranami.

Stanovisko Stáleho výboru malo len poradný charakter a pre Komisiu nebolo záväzné. Konzultácia sa konala buď na zasadnutí alebo písomným postupom, ktorý trval 4 až 6 týždňov, aby členovia výboru dostali možnosť predložiť svoje pripomienky. Komisia potom nezávisle dokončila žiadosť na základe doručených pripomienok a konečnú žiadosť oznámila ENO 2 až 5 mesiacov po konzultácii. ENO zvyčajne nedostali žiadnu lehotu, v ktorej mali na žiadosť o vypracovanie noriem odpovedať.

Žiadosti o normalizačné práce sa nepoužívali len vtedy, keď sa žiadalo o vypracovanie noriem, ale aj na začatie štúdií uskutočniteľnosti alebo iných prednormatívnych prác, ktoré nevedli priamo k prijatiu európskych noriem.

2.3. Žiadosť o normalizačné práce ako vykonávací akt

Nariadením o normalizácii sa stanovujú revidované pravidlá týkajúce sa žiadosti o európske normy a európske normalizačné produkty pre výrobky a služby na podporu legislatívy a politik Únie. Hlavnou zmenou je, že podľa článku 10 ods. 2 uvedeného nariadenia sa uskutočňujú konzultácie s výborom zriadeným podľa článku 22 (výbor pre normy) v súlade s postupom preskúmania opísaným v článku 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011⁵. Stanovisko výboru je preto záväzné a Komisia následne prijíma žiadosť o normalizačné práce ako vykonávací akt (vykonávacie rozhodnutie Komisie).

⁴ Ú. v. ES L 204, 21.7.1998, s. 37.

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie, Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13.

Komisia vo svojom návrhu nariadenia o európskej normalizácii KOM(2011) 315⁶ navrhla, aby sa zachoval neformálny charakter žiadostí o normalizačné práce, ako aj konzultácia opísaná v smernici 98/34/ES. Spoluzákonodarca však rozhodol inak: členské štáty by si pri predkladaní žiadostí o normalizačné práce mali zachovať kontrolu nad vykonávacími právomocami Komisie prostredníctvom postupu preskúmania podľa nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

S cieľom zohľadniť všetky obavy týkajúce sa vplyvu nového postupu preskúmania na čas, ktorý je potrebný na predloženie žiadosti o normalizačné práce, sa v článku 25 vyžaduje, aby Komisia vyhodnotila tento postup do 2. januára 2015.

3. ANALÝZA

3.1. Vplyv nariadenia o normalizácii

Hoci sa celkový postup plánovania, prípravy, konzultácie a prijímania stanovený v článku 8, článku 10 ods. 1 a 2 a v článku 12 značne líši od postupu stanoveného smernicou 98/34/ES, zmeny sa až doteraz dali zvládnuť.

Už predtým, ako sa nariadenie o normalizácii začalo uplatňovať, sa Komisia totiž rozhodla prijať svoje vlastné záväzky, pokiaľ ide o plánovanie budúcich žiadostí (prostredníctvom akčných plánov alebo priebežných plánov) a zverejňovanie týchto informácií, a zároveň stanovila zásady pre konzultácie s ENO, so sektorovými expertmi z členských štátov a všetkými relevantnými zainteresovanými stranami pred uskutočnením konzultácií s členskými štátmi vo výbore zriadenom podľa smernice 98/34.

Nariadením o normalizácii sa v podstate formálne stanovili už uplatňované, ale neregulované postupy. Jedinou väčšou novinkou je systém oznamovania podľa článku 12, ktorý umožňuje verejný prístup ku všetkým návrhom žiadostí. Nariadením o normalizácii sa však stanovujú vyššie štandardy, ktoré musí Komisia splniť, keď využíva európsku normalizáciu ako politický nástroj na podporu politik Únie.

V krátkosti má nariadenie o normalizácii tieto priame a nepriame dôsledky:

- Podľa článku 8 Komisia musí vymedziť svoje plány týkajúce sa nových žiadostí o normalizačné práce v ročnom pracovnom programe Únie pre európsku normalizáciu. Znamená to, že bežná lehota na prípravu žiadostí je zvyčajne dlhšia než 12 mesiacov, a to nezávisle od spôsobu konzultácie s výborom pre normy na konci procesu.
- Podľa článku 10 ods. 2 sa musia počas prípravnej fázy žiadosti o normalizačné práce uskutočniť konzultácie so sektorovými expertmi z členských štátov, s ENO a európskymi organizáciami zainteresovaných strán, ktoré sú oprávnené čerpať finančné prostriedky Únie v súlade s nariadením o normalizácii. Zvyčajne sa to už predtým robilo, nie však systematicky a bez právnych povinností.
- Podľa článku 12 Komisia musí počas prípravnej fázy sprístupniť prostredníctvom online systému oznamovania návrhy žiadostí všetkým zainteresovaným stranám, a to aj tým, ktoré nie sú uvedené v článku 10 ods. 2.

⁶ KOM(2011) 315 v konečnom znení, 1.6.2011.

- Podľa pravidiel a postupov výboru pre normy musí predsedníctvo výboru predtým, ako výbor poskytne svoje stanovisko, informovať výbor o stanoviskách, ktoré sektoroví experti z členských štátov vydali počas prípravnej fázy.
- Podľa článku 10 ods. 3 musia ENO do jedného mesiaca od doručenia žiadosti uviesť, či ju akceptujú. Z dôvodu tejto požiadavky je nevyhnutné, aby Komisia a ENO počas prípravnej fázy žiadosti účinne a nepretržite komunikovali.
- Napokon, keďže sa žiadosť o normalizačné práce predkladá ako vykonávací akt po intenzívnych konzultáciách, plánovaní a diskusiách, ENO by mali takúto žiadosť akceptovať (alebo zamietnuť) bezvýhradne, čiže už viac nie je možné vybrať a akceptovať len niektoré časti. V minulosti bolo bežné, že ENO akceptovali žiadosti Komisie s výhradami alebo len čiastočne v závislosti od dostupných finančných prostriedkov alebo iných záujmov, keďže konzultácie s členmi ENO sa často uskutočňovali až po oficiálnom doručení konečnej žiadosti.

V oznámení „Strategická vízia pre európske normy: smerom k posilneniu a urýchleniu udržateľného rastu európskeho hospodárstva do roku 2020“⁷, ktoré Komisia prijala spolu s návrhom nariadenia o európskej normalizácii, je väčšia rýchlosť európskej normalizácie stanovená ako jeden zo strategických cieľov. V prípade normalizačných prác, o ktoré žiada Komisia, je do výpočtu rýchlosti zahrnutý aj celkový čas, ktorý potrebuje samotná Komisia počas prípravy žiadosti o normalizačné práce. V rámci nových pravidiel je preto ešte potrebnejšia efektívna spolupráca medzi ENO, Komisiou, expertmi z členských štátov a zainteresovanými stranami, aby sa zabezpečilo dokončenie všetkých požadovaných úkonov v riadnom čase.

Na základe doterajších skúseností možno preto konštatovať, že vzhľadom na celkový čas venovaný procesu prípravy žiadosti o normalizačné práce konzultácie s členskými štátmi vo výbore pre normy v porovnaní s predchádzajúcim postupom nevytvárajú prekážku v procese ani tento proces nespomaľujú⁸.

To platí pod podmienkou, že fáza plánovania a konzultácií s ENO, so sektorovými expertmi z členských štátov a všetkými relevantnými zainteresovanými stranami prebehne riadnym spôsobom, aby sa zaistilo aj kladné stanovisko výboru pre normy. Kladné stanovisko znamená aj to, že návrh žiadosti Komisie predložený na účely postupu preskúmania sa prijíma bez akýchkoľvek zmien alebo s určitými menšími úpravami, aby sa umožnilo rýchlejšie informovanie ENO.

V porovnaní s predchádzajúcim postupom by len negatívne stanovisko výboru pre normy viedlo k ďalšiemu niekoľkomesačnému meškaniu.

Pokiaľ však ide o iniciatívy v oblasti normalizácie podľa smernice 2001/95/ES o všeobecnej bezpečnosti výrobkov⁹ (podliehajúce regulačnému postupu s kontrolou), nariadením (EÚ) č. 1025/2012 sa skutočne pridala ďalšia požiadavka v podobe formálneho rozhodnutia Komisie podľa komitologických pravidiel, pretože po prijatí požiadaviek v oblasti bezpečnosti, ktoré európske normy musia splňať, prostredníctvom rozhodnutia Komisie

⁷ KOM(2011) 311 v konečnom znení, 1.6.2011.

⁸ Minimálny čas, ktorý sa poskytuje na konzultácie s výborom, sú dva týždne. V praxi sa poskytujú 4 týždne až 6 týždňov.

⁹ Ú. v. ES L 11, 15.1.2002, s. 4.

v súlade so smernicou 2001/95/ES, treba zodpovedajúcu žiadosť o normalizačné práce znovu prijať ďalším rozhodnutím Komisie v súlade s nariadením o normalizácii (podliehajúcim postupu preskúmania). Komisia už identifikovala tento problém a súčasným návrhom nariadenia o bezpečnosti spotrebných výrobkov¹⁰ sa má daný postup zjednodušiť a zosúladiť s nariadením (EÚ) č. 1025/2012.

Okrem toho sa článkom 10 nariadenia o normalizácii jasne vylučujú prípravné alebo doplnkové práce v súvislosti s európskou normalizáciou, ako sú štúdie uskutočniteľnosti, pretože takéto činnosti nikdy nevedú priamo k prijatiu európskych noriem alebo európskych normalizačných produktov v zmysle článku 10 ods. 1. V starom režime tieto činnosti iniciovala Komisia prostredníctvom žiadostí o normalizačné práce, ale podľa nového nariadenia o normalizácii to už nie je možné a tento nový postup poskytuje kratšiu lehotu na začatie alebo prípravu takýchto činností.

3.2. Štatistická analýza

Z interných štatistických údajov Komisie týkajúcich sa rokov 2006 až 2014 vyplýva, že priemerný počet žiadostí o normalizačné práce počas obdobia rokov 2006 až 2013 (predložených v starom režime) bol **20 žiadostí ročne**. V roku 2014, čiže v prvom roku, keď sa žiadosti predkladali v rámci nového režimu, sa tento počet odhaduje na **deväť žiadostí** (pozri tabuľku 1).

Oblasť, ktorej sa žiadosti o normalizačné práce týkajú, sa rozšírila z normalizácie výrobkov na normalizáciu služieb, pričom je možné predkladať už aj žiadosti na podporu všeobecných politík Únie. Očakáva sa však, že počet žiadostí o normalizačné práce v roku 2014 klesne o 50 % oproti priemernému počtu za posledné roky starého režimu. Okrem tendencie klesajúceho počtu žiadostí, ktorú je možné sledovať od roku 2012 (vzhľadom na to, že najdôležitejšie žiadosti o normalizačné práce v sektoroch „nového prístupu“ už boli predložené) by ďalšími dvoma hlavnými dôvodmi tohto zníženia mohli byť:

- i. formálnejší charakter procesu spolu s povinným ročným plánovaním a podrobnejšími požiadavkami na obsah žiadosti o normalizačné práce a
- ii. skutočnosť, že žiadosti o normalizačné práce sa už viac nepoužívajú na iniciovanie činností ako štúdie v súvislosti s normalizáciou alebo iné prípravné alebo doplnkové práce, ktoré nevedú priamo k prijatiu európskych noriem alebo európskych normalizačných produktov.

¹⁰ COM(2013) 78 final.

Tabuľka 1 – Počet žiadostí o normalizačné práce vrátane zmien v období rokov 2006 – 2014

Režim konzultácií	Rok	Počet predložených žiadostí
smernica 98/34/ES [článok 6 ods. 4 písm. e)]	2006	24
	2007	20
	2008	18
	2009	21
	2010	20
	2011	19
	2012	23
	2013	16 ^{*)}
nariadenie (EÚ) č. 1025/2012 (článok 10 ods. 2).	2014	9 ^{**)}
<p>^{*)} Všetky tieto žiadosti predložené v roku 2013 boli už v roku 2012 predmetom konzultácie s výborom zriadeným podľa smernice 98/34</p> <p>^{**)} Ide o odhad na základe informácií dostupných v októbri 2014: vzorka pozostáva z jednej prijatej žiadosti a 8 žiadostí, ktoré už boli predložené alebo takmer predložené na konzultáciu výboru pre normy.</p>		

Treba poznamenať, že Komisia začala systematickejšie zaznamenávať „dátum začatia“ prípravného procesu až v roku 2009. Tento dátum začatia však predstavuje prvý kontakt medzi generálnym riaditeľstvom Komisie pripravujúcim žiadosť a predsedníctvom výboru (výboru zriadeného podľa smernice 98/34 a neskôr výboru pre normy) v čase, keď sa skutočná príprava žiadosti má práve začať alebo už začala. Z dôvodu tejto neistoty, pokiaľ ide o zaznamenávanie, by sa mal tento dátum považovať za odhad.

Zo štatistických údajov Komisie týkajúcich sa rokov 2009 až 2013 vyplýva, že priemerný čas prípravy predstavuje **363 kalendárnych dní** (približne 12 mesiacov) v prípade žiadostí predložených v starom režime (veľkosť vzorky je len 40, pretože dátum začatia bol zaznamenaný len v 40 % žiadostí predložených v rokoch 2009 až 2013). Odhady za rok 2014 naznačujú priemernú dobu prípravy **420 kalendárnych dní** (približne 13,5 mesiaca) v prípade žiadostí, ktoré boli podľa odhadov predložené v novom režime (veľkosť vzorky je deväť, pozri tabuľku 2).

Z dôvodu obmedzenej dostupnosti a kvality údajov nie je možné vyvodit' žiadne konečné závery. Toto zaznamenané predĺženie času, ak sa potvrdí, by však mohlo byť výsledkom formálnejšieho administratívneho rámca pre vypracovanie žiadostí o normalizačné práce, ktorý si vyžaduje vysoko efektívnu spoluprácu medzi zapojenými subjektmi.

Tabuľka 2 – Priemerný čas prípravy v prípade žiadostí v starom a novom režime

Režim konzultácií	Rok predloženia	Počet zohľadnených žiadostí	Priemerný čas od dátumu začatia prípravy po informovanie ENO
smernica 98/34/ES [článok 6 ods. 4 písm. e)]	2009 ... 2013	40	363 kalendárnych dní (12 mesiacov) ^{*)} (štandardná odchýlka 179 kalendárnych dní)
nariadenie (EÚ) č. 1025/2012 (článok 10 ods. 2)	2014	9 ^{**)}	420 kalendárnych dní (13,5 mesiaca) (štandardná odchýlka 170 kalendárnych dní)
<p>^{*)} Komisia vo svojej správe KOM(1998) 291¹¹ v konečnom znení odhadla, že priemerný čas prípravy predstavoval v tom čase 8 až 14 mesiacov.</p> <p>^{**)} Počet žiadostí, ktoré sa majú predložiť do konca roka 2014, je len odhad. Podľa týchto odhadovaných údajov by ENO mali byť informované tri týždne po postupe preskúmania vo výbore pre normy.</p>			

4. ZÁVERY

Vzhľadom na:

- relatívne krátke obdobie na čerpanie skúseností týkajúcich sa žiadostí o normalizačné práce predložených na základe článku 10 nariadenia o normalizácii,
- to, že transparentné a riadne plánovanie žiadostí o normalizačné práce a neformálny proces konzultácií s ENO, členskými štátmi a všetkými relevantnými zainteresovanými stranami majú pred predložením žiadostí o normalizačné práce kľúčový význam,
- to, že Komisia aktualizuje svoje interné usmernenia, pokiaľ ide o to, ako plánovať, vypracúvať návrhy a konzultovať v prípade žiadostí o normalizačné práce,
- to, že prípravné alebo doplnkové práce v súvislosti s európskou normalizáciou, ako sú štúdie uskutočniteľnosti, pri ktorých Komisia nevyžaduje žiadne konkrétne európske normy ani európske normalizačné produkty, sa môžu iniciovať spolu s ENO bez žiadostí,

¹¹ KOM(1998)291 v konečnom znení z 13.5.1998, Správa Komisie Rade a Európskemu parlamentu o účinnosti a zodpovednosti v európskej normalizácii podľa nového prístupu.

Komisia dospela k záveru, že hoci sa novými pravidlami podľa článku 10 nariadenia o normalizácii zvyšuje potreba efektívnej spolupráce medzi zapojenými subjektmi, krátke obdobie, počas ktorého bolo možné získať skúsenosti s novými procesmi, neumožňuje vyvodiť konečný záver, pokiaľ ide o to, či nové pravidlá povedú k trvalému a neakceptovateľnému predĺženiu postupov týkajúcich sa žiadostí o normalizačné práce. V tomto štádiu teda neexistuje dostatok údajov, ktoré by opodstatnili potrebu legislatívneho návrhu na zmenu článku 10 nariadenia o normalizácii. Komisia preskúma daný stav do konca roka 2015 v rámci správy o vykonávaní nariadenia o normalizácii, ktorú predloží Rade a Európskemu parlamentu podľa článku 24 ods. 3 uvedeného nariadenia.